

A hit cselekedetek nélkül halott

Lukács 13,22-27

Szentháromság ünnepe utáni 13. vasárnap

1953. augusztus 30.

Jézus szeretne mindenkiben hitet ébreszteni. Nem tud emberrel találkozni úgy, hogy ezt meg ne kísérelje. Útközben, míg megy a Golgotha felé vezető nagy úton Jeruzsálembé, mikor minden joga megvolna arra, hogy csak magára gondoljon, akkor is ezt a hitébresztő munkát végzi. Mindegy, hogy intelligens városi nép-e, mely köréje telepszik, vagy egyszerű írástudatlan falusiak, gazdagok-e vagy szegények, előkelők-e vagy lenézettek. Benne nincs személyválogatás. Az egy irányban haladókhöz hozzácsatlakozik, a szembejövőkkel szóba ereszkedik, felhasználja beszélgetésre a pihenés alkalmát, mikor az eltikkadt emberek valamely árnyas fa köré letelepednek, vagy az étkezési időt, mikor lekerülnek a vállról a tarisznyák. Az ige ezzel a szóval jelöli meg ezt a munkáját: tanítva. A történet maga azonban világosan mutatja, hogy itt nem elméleti istenismeretek közléséről van szó. Jézusnak nem az a célja, hogy hallgatói többet tudjanak Istenről és az Ő országáról, hanem az, hogy térjenek meg és higgyenek az evangéliumnak. A felolvasott ige betekintést enged nekünk ennek a munkának a nehézségeibe, s ezzel megmutatja azt is, hol kell résen lennünk, ha azt akarjuk, hogy a ma is szertejáró Jézus hitébresztő munkája ne legyen hiábavalóvá rajtunk.

1. Jézus egyéni hitet akar adni, mi pedig általánosítunk.

A történet szerint egy valakit - a nevét nem tudjuk- megérintett Jézus igehirdetése. Feltornyosult előtte az üdvösség kérdése. Megijedt annak komolyságától. Ránehezdedt lelkére az elkárkozás rettenetes lehetősége. Nem bírta magába fojtani benső szorongását. Kitört belőle. Felvetette az üdvösség kérdését Jézus előtt. Igen nagy dolog az, amikor valaki idáig már eljut. Nincs messze az már az Isten országától.

Kérdez. De nem úgy, mint a gazdag ifjú: „Mít cselekedjem, hogy az örökéletet elnyerhessem, hogy idvezüljek?„ (Mk 10,17), sem úgy, mint Saul a damaszkuszi úton: „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?“ (Csel 9,6), hanem így: „Uram, avagy kevesen vannak-é, akik üdvözülnek?“ Egyéni üdvészorongását általánosságba burkolja. Szorongva gondol a saját üdvösségére, de a kérdés megfogalmazásában már nem az „én“ üdvösségéről beszél, hanem az emberiség üdvösségéről. Ezzel a látszólag ártatlan változtatással az igehirdetés szépen induló eredménye mellékvágányra kerül és holtvágányra fut.

Jézus nagyon keményen felel a felvetett kérdésre. Nemcsak a kérdezőnek, hanem - így olvassuk - nekik, tehát azoknak is, akik nem kérdeznak. Tudja jól, hogy milyen sokan vannak, akiknek üdvössége ezen az általánosításon elcsúszik, s ezért mondja: „Igyekeztek bemenni a szoros kapun!“ Ne az emberiség üdvösségén töprengj, vagy a világ jövődjé felől aggódj, hanem előbb a magad üdvösségének kérdésére keress megoldást!

Hányszor fojtja el ma is az ige csírázó életét bennünk ez az általánosítás! Vedd tudomásul, hogy az ige mindig rólad beszél. Most is. Nem a hitvestársadról, nem a családod tagjairól, nem a szomszédaidról, hanem Rólad, egyenesen Rólad! Ne bújj el előle általánosítások egérlyukába! Csak az egyéni hit élő, az általános halott.

2. Jézus gyakorlati hitet akar adni, mi pedig elméletet csinálunk belőle.

Hallottuk már, hogy Jézus a felvetett üdvkérdésre így felel: „Igyekeztek bemenni a szoros kapun!“ Nemcsak azt mondja tehát: Menjetek be a szoros kapun; Igyekezetre is sürgeti őket. Az az ige, ami az eredeti szövegben az igyekezni szót jelöli, ugyanaz a szó, mint amivel ma is jelöljük a haláltusát: agónia. Aki agonizál, az az élet legnagyobb létkérdésével birkózik. Az élet és a halál harcol benne. Hol az egyik kerül felül, hol a másik gyűri le az egyiket. A haláltusáját vívó ember nem ér rá spekulálni, hiszen az élet leggyakorlatibb tusája köti le minden idegszálát.

Jézus tehát azt akarja, hogy a hit számunkra létkérdés, gyakorlati ügy legyen, mi pedig, mint a történetbeli ember is, elméleti kérdést csinálunk belőle. Az üdvözültek száma iránt érdeklődik, ahelyett, hogy azzal törődne, hogy ő is az üdvözültek közé számláltasson. Kíváncsi számtankérdés lesz nála az egyéni üdvészorongás. Ezen az úton az ember mindig olyan kérdésekbe üti bele az orrát, amik nem tartoznak reá. Ezért is hagyja Jézus legtöbbször válasz nélkül az ilyen kíváncsiskodó kérdéseket, vagy ha felel, akkor a feleletével a kíváncsi embert vissza akarja vezetni az egyéni üdvéért való szorongásba. A mai történetben is ez a válaszának lényege: Arra vagy kíváncsi, hogy hányan jutnak be a mennyországba? Bizonytalán kevesebben, mint ahányan azt magukról képzelik.

Nálunk is hányszor csúszik át Jézus hitébresztő munkája az elmélet holtvágányára! Ne engedd! Az élő hit gyakorlati létkérdés, az elméleti hit lehet gyönyörűen kiépített keresztyén világnézet, de halott.

3. Jézus engedelmes hitet akar adni, mi pedig megelégszünk külső kapcsolatokkal.

Jézus feleletét egy példázattal folytatja. A mennyek országát egy házhoz hasonlítja, melybe a gazda csak azokat engedi be, akik nem cselekszenek hamisságot. Kik ezek? Az összefüggésből nyilvánvaló, hogy nem valami erkölcsileg tökéletes emberek. Amivel a kívül maradtak igazolni akarják a bemenetelhez való jogukat, abból világos, hogy csak Jézus népe jut be a kapun, azok, akiknek közülük van Jézushoz és akikhez köze van Jézusnak. A kívül maradtak ugyanis ezzel érvelnek a zárt ajtó előtt Jézusnak: „Te előtted ettünk és ittunk és a mi utcáinkon tanítottál.” De épp ez a védekezés teszi világossá, hogy nem volt közülük Jézushoz, s így Jézusnak sincs köze most hozzájuk. Csak külső kapcsolatuk volt Jézussal. Ott éltek, ahol Jézus járt és tanított, de mindennek semmi nyoma sem látszott rajtuk. Csak ettek és ittak, éltek tehát az ember természetes életét, a tanítás azonban az utcán maradt és nem jutott el a szívükig.

Jézus igazi népe nem csupán ilyen külső kapcsolatban van vele. Belső kapcsolata van. Az Ő fejével gondolkozik, az Ő szívvel érez, az Ő kezével cselekszik, arra jár, amerre az Ő lábnyomai vezetnek. Hozzá kötött engedelmes nép, mely mint nyáj, követi őt, a jó pásztort. Nem általuk jónak tartott s ennek alapján önkényesen megválasztott jó cselekedetek követői, hanem a Jézus által előre elkészített jó cselekedetekben járók.

Nálunk is hányszor csúszik át Jézus hitébresztő munkája a külső, gépies kapcsolatok holtvágányára! Ne engedd! Az élő hit engedelmes Jézus-követő, a külső kapcsolatok üres csigahéj, melyből kiköltözött az élet, tehát halott.

4. Jézus alázatos hitet akar adni, mi pedig emelt fővel szeretnénk beszélgetni a mennyországba.

A példázatbeli ház ajtaja szoros kapu. Nem lehet rajta sem négyes fogattal berobogni, sem társzekérrel behajtani. Az egyes ember sem fér át rajta, ha batyu van a hátán. Csak a pusztas ember férhet be rajta minden poggyász nélkül. Ez a szoros kapu azt jelenti, hogy Isten országába csak azok juthatnak be, akik minden testi és lelki gazdagságot itt tudnak hagyni s szegény koldusként kegyelmes alamizsnául tudják fogadni az üdvösséget. A szoros kapu a bűneiben megalázott ember hite az ő bűneiért megalázott Messiásban, aki ennek a történetnek a tanulsága szerint is Jeruzsálemben meg meghalni a bűnösökért.

Mi azonban nem kegyelemért könyörgünk, hanem érdemeinkkel érvelünk a szoros kapu előtt, mint a példázatbeli kintmaradtak. A mi érdemeink is úgy semmivé válnak az Úr előtt mint a példázatbeli hivatkozás arra, hogy előtte ettünk és ittunk, s a mi utcáinkon tanított.

Nálunk is hányszor csúszik át Jézus hitébresztő munkája az erkölcsi önelégültség holtvágányára! Annyi lutheránus iskolázottságunk talán van, hogy nem fejezzük ki magunkat ilyen durván: Én vagyok olyan jó, hogy megérdemeljem az üdvösséget..., de nem gondoljuk mégis legalább azt, hogy a kegyelmet, azt azután igazán megérdemlem. Ne engedd ezt a félreccszámlást! A halál útja ez. Az élő hit a Jézus vére által megtisztított bűnös alázatos hite a kegyelemben. A Krisztus érdeme helyett saját érdemére építő hit halott.

5. Jézus most akar hitet adni, mi pedig holnap szeretnénk elkezdni.

A szoros kapu nincs mindig nyitva. Egykor, kiszámíthatatlan, mikor, felkel a gazda és bezárja a kaput. Azután lélek az ajtón se be, se ki. Az ajtó nem nyílik ki sem zörgetésre, sem érvelésre, sem könyörgésre. Most még szól a hívás. Most még nyitva van, a következő pillanatban talán már elkéshetem. Lehet, hogy a példázatbeli emberek nagyon pontosak voltak. Soha semmiről le nem késtek. Nem késtek le a munkáról. Nem késtek le a bűnről sem. De az üdvösségről lekéstek.

Az élő hit mindig azonnali. A ma búcsúzkodó s holnap elkezdni akart hit halott. Holnap sem fog elkezdődni. Halld az ég harangjai hívják! Siess, mert elkéshetel! Ámen.